

26 §

Att en fastighetsägare under flera år fått betala bruksavgift för en vattenmätare med högre kapacitet än som behövdes på fastigheten, ansågs strida mot kravet på en skälig och rättvis avgiftsfördelning

W.A. AB, bolaget, disponerar fastigheten Mariestad Brickan 2 och är abonnent i va-förhållandet till kommunen. Fastigheten är belägen inom verksamhetsområdet för kommunens allmänna vatten- och avloppsanläggning.

Upprinnelsen till tvisten rör efter vilken dimension på vattenmätare som bolaget skall debiteras: mätaren med dimensionen 25 mm (qn 6,0) som fanns på fastigheten under den aktuella debiteringstiden i detta mål, 2004 och 2005, eller en mätare med genomloppsdiameter 20 mm (qn 2,5) som bolaget tidigare hade begärt att få inmonterad, och som enligt uppgift faktiskt installerades på fastigheten av kommunen i september 2007.

Kommunen yrkade att bolaget skulle utge 7 540 kronor jämte ränta enligt 6 § räntelagen på beloppet från den 25 april 2006 till dess betalning sker.

Bolaget bestred kommunens talan men vitsordade beloppet 7 390 kr 94 öre och ränteyrkandet i och för sig. Bolaget yrkade för sin del att Va-nämnden skulle fastställa dels att bolaget inte varit skyldigt att under den aktuella perioden ha större vattenmätare än 20 mm (qn 2,5) installerad på fastigheten, dels att bolaget skulle befrias från den extra mätaravgift som kommunen debiterat sedan 2003.

Kommunen bestred vad bolaget yrkat.

Kommunen åberopade som grund för sin talan att det är kommunen som bestämmer vilken mätare som skall finnas på fastigheten.

Bolaget gjorde gällande att man inte haft någon nytta av en större och dyrare mätare. Debiteringen strider mot avtal. Det är kommunen som har ansvar för att en mätare med fel storlek har monterats på fastigheten. Ett uttag av avgiften är oskälig med hänsyn till vattenförbrukningen och övriga omständigheter.

Kommunen anförde vidare: Fastigheten var under den aktuella tiden försedd med vattenmätare med genomloppsdiameter på 25 mm (qn 6,0). Det fordrade beloppet har sin grund i detta. Det är kommunen som bestämmer vilken mätare som skall finnas. Detta framgår av de allmänna bestämmelserna, ABVA, punkt 11. Av punkten 12 i ABVA framgår vidare att det är tekniska kontoret ensamt som har befogenhet att sätta upp, ta ned, kontrollera, justera, underhålla samt till- och frångöppla mätaren. Vattenmätaren är inte för stor.

Bolaget: Abonnemanget innehades ursprungligen av ett annat bolag och som efter en brand på 1980-talet flyttade från fastigheten. Efter branden, då den ti-

digare vattenmätaren förstördes, lät kommunen utan någon särskild överenskommelse installera en ny vattenmätare på fastigheten med 25 mm storlek (qn 6,0). Abonnementet överfördes i det sammanhanget till fastighetsägaren. Vid den tiden utgick ingen särskild kostnad på grund av storleken på vattenmätaren. Sedermera införde kommunen en avgift på vattenmätare större än 20 mm och då uppstod en tvist mellan fastighetsägaren och kommunen. Fastighetsägaren ansåg sig inte ha behov av en större mätare, då årsförbrukningen låg betydligt under 50 kubikmeter, och då man dessutom inte hade beställt mätaren. Sedan kommunen väckt talan vid Statens Va-nämnd träffades en förlikning, där fastighetsägaren kompengserades för debiterade extraavgifter för mätaren. Vid denna tid inträdde bolaget som hyresgäst på fastigheten. Under förutsättning att någon extra avgift för den större vattenmätaren ej skulle utgå, övertog bolaget det aktuella abonnemanget i samband med förlikningsuppgörelsen. Den första fakturan till bolaget, som var utfärdad innan förlikningsuppgörelsen var slutligt undertecknad, upptog mätaravgift. Bolaget bestred avgift och den har senare krediterats. Nästkommande faktura upptog däremot ingen mätaravgift. Kommunen har under alla de år som diskussionen om vattenmätaren pågått inte förklarat vilka ombyggnader som krävs för att få en mindre mätare. Bolaget har hela tiden betalat sina va-räkningar och gjort avdrag för mätaravgiften. Detta har också meddelats kommunen som dock inte konsekvent bokfört bolagets betalningar efter vad bolaget aviserat genom sina reklamationer. Kommunen har kunnat följa bolagets förbrukning och själva kunnat iaktta att det inte har funnits behov av någon större mätare. Den aktuella vattenförbrukningen har hela tiden varit jämförbar med den förbrukning som rådde vid övertagandet av abonnemanget, det vill säga cirka 50 kubikmeter per år. En mätare med genomloppsdiameter av 20 mm (qn 2,5) måste anses fullt tillräcklig. I september 2007 har emellertid mätarbyte skett efter att nya befattningshavare inträtt i kommunens va-förvaltning och därmed har kommunen medgivit att bolaget haft rätt. Bytet hade kunnat ske redan 2003 eller tidigare. – På fastigheten finns en byggnad som används för kontorsändamål. I byggnaden arbetar tre personer. På fastigheten finns också en större tomt på 10 000 kvadratmeter som används som upplag.

Va-nämnden yttrade: Av ingiven taxa för Mariestads allmänna vatten- och avloppsanläggning för år 2004 och 2005 framgår att beroende på vattenmätarens dimension kan extra avgift utgå. För mätare med genomloppsdiameter 20 mm (qn 2,5) utgår ingen extra avgift medan för mätare med genomloppsdiameter 25 mm (qn 6,0) utgår en årlig avgift med 2 296 kronor.

Bolagets talan får anses innefatta ett påstående att bolaget, i samband med att man övertog abonnemanget, träffade ett avtal med kommunen av innebörd att bolaget skulle betala mätaravgift för mätare med dimensionen 20 mm eller med andra ord att någon mätaravgift i praktiken inte skulle utgå.

Av 28 § va-lagen följer att avtalsfrihet föreligger mellan kommunen och anläggningens brukare endast i sådana frågor som inte har reglerats i taxa eller ABVA. Brukningsavgift för mätare med storleken 25 mm har emellertid föreskrivits i kommunens taxa, varför det har saknats utrymme för parterna att avtala om eventuell avgiftsfrihet för sådan mätare. Va-nämnden kan alltså lagligen

inte pröva bolagets påstående om särskilt avtal om avgiftsbefrielse (jämför målet Va 46/94).

Handlingarna i målet visar dock att bolaget, vars fastighet varit utrustad med 25 mm mätare (qn 6,0) åtminstone så tidigt som år 2001, begärt att få byta vattenmätaren på fastigheten men då fått till svar från kommunen, att ett sådant byte förutsatte att bolaget dessförinnan ombesörjde nödvändiga installationer för bytet. Därefter har bolaget enligt vad som framgår av utredningen upprepat sin begäran och mottagit liknande besked från kommunen.

Inför va-nämnden har dock kommunen enbart hänvisat till sina Allmänna Bestämmelser (ABVA). Punkten 11 i allmänna bestämmelser för brukande av Mariestads allmänna vatten- och avloppsanläggningar (ABVA) säger bland annat att tekniska kontoret bestämmer vilket slag av mätare som skall användas.

Frågan inledningsvis är nu om bolaget är skyldigt att betala för den mätare som faktiskt funnits på fastigheten under den aktuella tiden eller om kommunen på bolagets begäran trots angivet stadgandet i ABVA bort byta mätare enligt bolagets framförda önskemål.

Enligt 26 § va-lagen skall i lagen föreskriven avgiftsskyldighet fördelas efter skälig och rättvis grund. Det innebär att avgiftsfördelningen i princip skall ske efter den huvudsakliga nytta som varje särskild fastighet har av anläggningen med bortseende från huvudmannens individuella kostnader för fastigheten i fråga.

Huruvida en installation är till nytta för fastigheten bör huvudsakligen bedömas efter objektiva grunder. En taxa byggs upp med hjälp av olika avgiftsparametrar som speglar nyttoaspekten och som tillsammans ger beräkningsunderlaget för fastställande av fastighetens kostnad för den aktuella va-tjänsten. Till nyttan räknas inte bara vattenmätare utan också mätarstorleken som ger ett visst uttryck för den tillgängliga kapaciteten. (jämför målen Va 355/90 och TVa 966/91). Något hinder mot att ta ut en fast avgift för vattenmätare beroende på storleken föreligger alltså inte.

Bolaget menar dock att den mätare som varit installerad på fastigheten inte speglar nyttan för fastigheten och hänvisar till den måttliga förbrukningen. I praxis har nyttoprincipen gett utrymme för hänsynstagande i det enskilda fallet särskilt när det varit fråga om bruksavgifter. En industrifastighet med relativt stor byggnadsyta och förhållandevis begränsat behov av va-försörjning har således fått jämkad avgift beroende på den ringa vattenförbrukningen (se Va 73/91). Vattenläckage på grund av dold läcka på fastigheten bedöms också regelmässigt kunna föranleda nedsättning av bruksavgiften.

På fastigheten Brickan 2 finns en byggnad som används för kontorsändamål. I byggnaden arbetar tre personer. Verksamheten på fastigheten kräver inga andra installationer än vad som avser anställda och besökares personliga behov. Förbrukningen av vatten understiger väsentligt vad en normalfamilj förbrukar. Med hänsyn till detta kan inte fastigheten anses ha haft någon särskild nytta av

en större vattenmätare, något som också torde avspeglas av att vattenmätaren byttes ut till en mätare med mindre dimension under hösten 2007. Då bolaget inte haft nytta av mätare med avgiftsbelagd mätarstorlek, finner nämnden att kommunens fordran inte grundar sig på omständigheter som är förenliga med kraven på skälig och rättvis avgiftsfördelning. Det har således saknats rättslig grund för kommunen att debitera bolaget efter den större mätaren. Det hade därför ålegat kommunen att byta ut vattenmätaren tidigare. Att det enligt ABVA är kommunen som bestämmer mätarens storlek på fastigheten saknar vid denna bedömning betydelse. I den utsträckning verksamheten förändras eller senare brukare kommer att ha ökade behov torde det för övrigt vara tämligen enkelt att åter installera en större vattenmätare, något som brukaren får betala för.

Kommunens talan skall alltså ogillas. Då mätaren nu är utbytt och taxan ej föreskrivit avgift för sådan mätare som bolaget önskat få installerad, skall bolagets talan bifallas. Va-nämnden lämnade kommunens talan utan bifall och förklarade förklarar att bolaget inte var skyldigt att betala avgift för vattenmätare med genomloppsdiаметer 25 millimeter för tiden efter år 2002.

Beslut 2008-10-02, BVa 48

Mål nr, Va 27/06